

Procedury obsługi i ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w Związku Centralnym Dzieła Kolpinga w Polsce

§1 Wstęp

1. Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2240) o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.
2. Podmiot publiczny jest zobowiązany do zapewnienia minimalnych wymagań służących dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie:
 - dostępności architektonicznej
 - dostępności cyfrowej
 - dostępności informacyjno- komunikacyjnej.

§2 Postanowienia ogólne

1. Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce, zwany dalej ZCDK, zapewnia obsługę osób ze szczególnymi potrzebami.
2. Niniejsza procedura określa zasady postępowania pracowników ZCDK w przypadku obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, a także zachowania i postępowania pracowników w przypadku ewakuacji tych osób.

§3 Sposób kontaktu

1. Osoby ze szczególnymi potrzebami mogą skontaktować się z ZCDK:
 - pocztą na adres: Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce, ul. Żułowska 51, 310436 Kraków
 - drogą elektroniczną na adres e-mail: kolping@kolping.pl
 - za pośrednictwem platformy ePUAP.
 - telefonicznie przy wykorzystaniu danych wskazanych na stronie www.kolping.pl (zakładka O nas – Zarząd lub Zespół)

§4 Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami

1. W przypadku przybycia do ZCDK osoby ze szczególnymi potrzebami należy kierować się zgodnie z informacją:
 - a. *Po wejściu do budynku skręć w lewo.
Tam znajduje się winda.
Możesz nią dojechać na wyższe piętra.
Po prawej stronie znajduje się klatka schodowa.*
 - b. **Na parterze (poziom 0) po lewej stronie od wejścia znajduje się winda. Po prawej stronie jest klatka schodowa.**

- c. **Na pierwszym piętrze (poziom 1)**, po wyjściu z windy skręć w prawo. Znajdują się tam pokój A oraz sala konferencyjna. To miejsca, gdzie odbywa się wsparcie dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- d. **Na drugim piętrze (poziom 2)** znajdują się:
- biuro hospicjum domowego i wsparcia poradniczego – pokój numer 1,
 - biura aktywizacji zawodowej – pokoje numer 2 i 4,
 - biuro projektów edukacyjnych – pokój numer 3
- e. **Jeśli potrzebujesz pomocy, zadzwoń pod numer telefonu 512718654**
2. Osoba ze szczególnymi potrzebami ma prawo wejścia do ZCDK wraz z psem asystującym lub psem przewodnikiem. Personel może poprosić właściciela psa o okazanie dokumentów potwierdzających, że pies jest psem przewodnikiem lub psem asystującym.

§5 Komunikacja bezpośrednia z osobą ze szczególnymi potrzebami

Osoby niepełnosprawne oraz doświadczające trudności w komunikowaniu się mogą realizować swoje sprawy w ZCDK, za pośrednictwem Biura przy wykorzystaniu niżej wymienionych usprawnień i możliwości:

1. Pętli indukcyjnej - osoby niesłyszące lub słabo słyszące mogą skorzystać z pętli indukcyjnej, która wspomaga słuch u osób korzystających z aparatu słuchowego. Pętle indukcyjne udostępnione są w pomieszczeniach na pierwszym piętrze.
2. Przybycia z osobą wspierającą (opiekun/przewodnik), wybraną przez osobę niepełnosprawną lub niesłyszącą. Opiekun winien być pełnoletni (skończone 18 lat), a w przypadku osoby niewidomej – przewodnik musi mieć ukończone 13 lat. Zadaniem osoby wspierającej jest pomoc w załatwieniu spraw. Z pomocy opiekuna nie można skorzystać w sytuacji, gdy informacje, które mają być przekazane są prawnie chronione ze względu na ochronę informacji niejawnych. W takiej sytuacji dostęp do tych informacji przysługuje wyłącznie osobie, której te informacje dotyczą.
3. Przybycia z psem asystującym/psem przewodnikiem, który towarzyszy osobie z niepełnosprawnością, wykonując dla niej specjalne zadania. Pies musi być odpowiednio wyszkolony i odpowiednio oznaczony certyfikatem, widocznym na uprząży psa asystującego/psa przewodnika i zawierającym oznakowania:
 - miejsce i datę wydania certyfikatu,
 - numer i datę wpisu do rejestru prowadzonego przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,
 - rasę, imię oraz datę urodzenia psa,
 - imię i nazwisko osoby z niepełnosprawnością, której pies będzie służył,
 - podstawę prawną wydania certyfikatu oraz pieczęć i podpis podmiotu wydającego certyfikat.
4. Tłumacza języka migowego on-line po wcześniejszym ustaleniu

§6 Sposoby zachowania i postępowania pracowników w przypadku ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami

1. Każda osoba będąca pracownikiem ZCDK, która zauważyła pożar lub uzyskała informację o pożarze lub innym zagrożeniu, obowiązana jest zachować spokój, nie dopuszczając do paniki oraz:
 - zaalarmować wszystkie osoby znajdujące się w sąsiedztwie niebezpiecznego zdarzenia narażone na jego skutki,
 - powiadomić swojego bezpośredniego przełożonego,
 - postępować zgodnie z ogólnymi przepisami ppoż.
2. W przypadku ogłoszenia ewakuacji, za bezpieczne dotarcie osoby ze szczególnymi potrzebami do wyznaczonego punktu zbiórki poza strefę zagrożenia odpowiada pracownik obsługujący, będący w bezpośrednim kontakcie z tą osobą. Natomiast inni pracownicy są zobowiązani do pomocy w bezpiecznym przemieszczaniu takiej osoby do punktu zbiórki. Pracownik opuszczający swoje stanowisko pracy zobowiązany jest do udzielenia pomocy w ewakuacji osoby z niepełnosprawnością, którą zauważy w trakcie ewakuacji.
3. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tej części obiektu, w której powstał pożar lub te, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia. Wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności powinny być osoby o ograniczonej z różnych względów zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.
4. Osoby niepełnosprawne ruchowo oraz z dysfunkcjami wzroku należy ewakuować przenosząc je na rękach, krzesłach, kocach lub innym sprzęcie przeznaczonym do ewakuacji osób.
5. Jeżeli droga ciągami komunikacyjnymi (korytarze, klatki schodowe) może być niebezpieczna z powodu np.: dużego zadymienia lub wysokiej temperatury należy wybrać pomieszczenie do ukrycia się i bezpiecznego oczekiwania na pomoc straży pożarnej. Pomieszczenie to powinno być oddalone od źródła ognia i dymu. Drzwi pomieszczenia lub okna w razie konieczności należy uszczelnić kocem lub odzieżą. Należy powiadomić zarządzającego ewakuację lub służby, że w pomieszczeniu są osoby, które oczekują na pomoc.

SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ Z OSOBAMI Z DYSFUNKCJAMI WZROKU

- 1) Podczas ewakuacji, nawiązanie kontaktu fizycznego winno być poprzedzone uprzedzeniem o tym osoby niewidomej, poprzez nawiązanie kontaktu słownego (wskazanie imienia, krótki opis sytuacji).
- 2) Z uwagi na fakt, że osoba niewidoma korzysta ze swoich rąk dla utrzymywania równowagi, należy pamiętać, aby nie chwycić jej za rękę, nie szarpać, nie łąpać za łaskę, nie popychać i nie przesuwąć. Jeśli chcemy taką osobę poprowadzić, należy zaproponować jej swoje ramię, aby umożliwić ustawienie się z tyłu i chwycenie dłonią nieco powyżej łokcia. W ten sposób osoba niewidoma będzie mogła doskonale orientować się w wykonywanych ruchach.

3) Poruszając się z osobą niewidomą, asystent zawsze i wszędzie idzie pierwszy, a osoba niewidoma pół kroku za nim.

4) Ważne jest obserwowanie zarówno ziemi przed sobą i osobą niewidomą, jak i przestrzeni obejmującej tułów i głowę osoby niewidomej. Pozwoli to na uchronienie przed zahaczeniem o jakiegokolwiek elementy wiszące, stojące, wystające poza obrys budynku, etc.

5) W przypadku przechodzenia przez ciasne przestrzenie (np. wąskie drzwi), istotne jest sygnalizowanie tego osobie niewidomej słownie oraz przez wysunięcie łokcia w tył, celem umożliwienia jej schowania się za plecami prowadzącego i pokonanie drogi „gęsiego”. Ważne jest przy tym opisywanie otoczenia i wskazywanie na przeszkody, np. schody „w górę”, „w dół”.

6) Przy przechodzeniu przez drzwi, należy umożliwić osobie niewidomej znalezienie się po stronie zawiasów. Należy odpowiednio wcześniej poinformować o takim manewrze i konieczności zmiany trzymanego ramienia. Otwierając drzwi, umożliwiamy osobie niewidomej, zabezpieczenie twarzy wolną ręką, złapanie skrzydła drzwi, a następnie ich zamknięcie. Osoba niewidoma nie ma potrzeby wieszać się na twoim ramieniu przewodnika, ani bardzo mocno zaciskać dłoni. Przy ostrzeganiu osoby niewidomej, róbmy to w sposób konkretny. Sam okrzyk „uważaj!” nie pozwoli osobie niewidomej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić, czy coś przeskoczyć.

Podczas ewakuacji osób z dysfunkcjami wzroku należy pamiętać, że:

- u osób tych, zmiany zachodzące w szybkim tempie powodują dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania,
- osoba niewidoma nigdy nie widziała pogorzeliska, rumowiska, ognia, sprzętu ratowniczego,
- osoba ta nie reaguje na wizualne efekty towarzyszące zagrożeniom,
- osoby z dysfunkcjami wzroku mają dobrze rozwiniętą pamięć przestrzenną najbliższego otoczenia, dlatego w przypadku usłyszenia komunikatu o ewakuacji, będą najprawdopodobniej kierowały się drogą, którą znają, a która może prowadzić np. do ogniska pożaru, stąd tak ważne jest wskazanie asystenta osoby niepełnosprawnej,
- osoby z dysfunkcjami wzroku mają trudność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce.

SPOSOBY KOMUNIKOWANIA SIĘ Z OSOBAMI Z DYSFUNKCJAMI SŁUCHU

1) Podczas ewakuacji osoby głuche i osoby niedosłyszające będą potrzebowały wsparcia w sytuacji zagrożenia głównie w komunikacji, przekazaniu informacji i sprawdzeniu, czy została zrozumiana. W przypadku osób głuchych czy osób niedosłyszających stosowanie komunikatorów dźwiękowych jest mało skuteczne albo wręcz bezskuteczne.

2) Komunikacja z osobami z dysfunkcjami słuchu musi być realizowana za pomocą specjalnych środków powiadamiania o zagrożeniu. W głównej mierze konieczny będzie kontakt osobisty. Pomocne może być również przekazanie informacji przy wykorzystaniu formy pisemnej.

3) Rozpoczęcie mówienia do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, powinno być poprzedzone upewnieniem się, że nawiązany został kontakt wzrokowy. W zależności od sytuacji można zamachać ręką, dotknąć jej ramienia. Należy mówić z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy. Jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzamy go, a ujmujemy komunikat w inny sposób.

Podczas ewakuacji osób z dysfunkcjami słuchu należy pamiętać, że:

- osób tych nie poinformujemy o zagrożeniu za pomocą DSO (dźwiękowy system ostrzegawczy), informacji głosowych, syren, głośników,
- osoby te czytają z ust lub rozmawiają w języku migowym,
- osoby te mogą mieć problem w przekazaniu informacji o swoim stanie zdrowia,
- z osobami tymi będzie utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu.

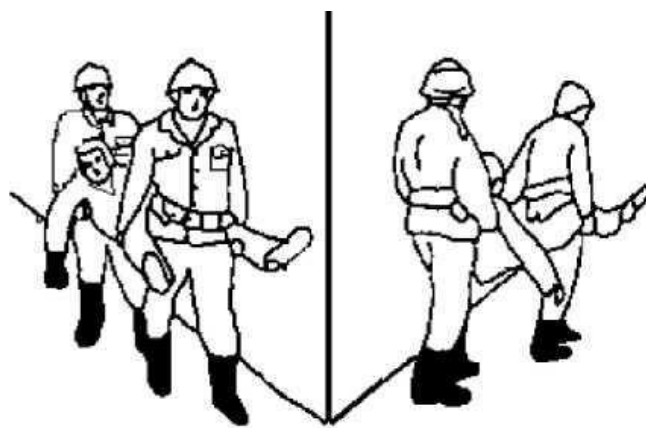
SPOSODY EWAKUACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH RUCHOWO I Z DYSFUNKCJAMI WZROKU

Przenoszenie ratowanych osób z dysfunkcjami ruchu i w razie potrzeby z dysfunkcjami wzroku (przy dużym zagrożeniu) może się odbyć przy zastosowaniu jednego z poniższych sposobów:

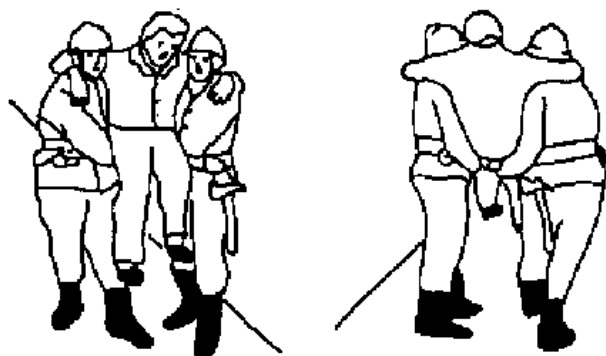
Rys. 1 Ewakuacja poszkodowanego przez dwie osoby przy użyciu noszy/maty.

Rys. 2 Chwyt „kończynowy” - jeden z ratujących chwytą ewakuowanego pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a drugi pod kolana, stojąc tyłem do ratowanego. Ewakuowanego wynosi się nogami do przodu.

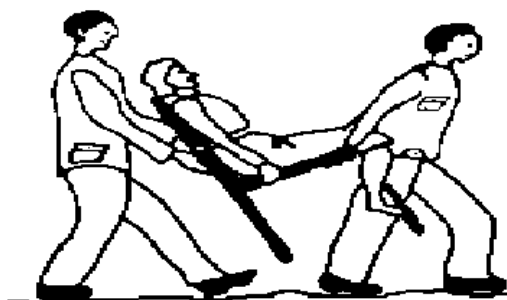
Rys. 3 Przenoszenie „na stołeczku” - ratownicy odpowiednim uchwytem dłoni tworzą siedzenie z rąk, na których siada ratowany, trzymając ratowników za szyję. Ratownicy lekko zwrócenii do siebie, ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą ratowanego.

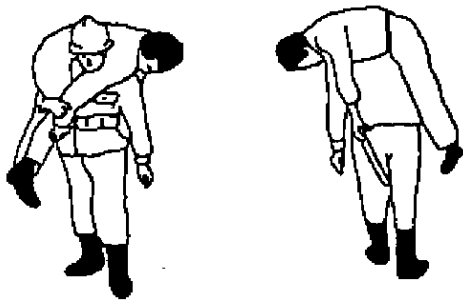
Rys. 4 Przenoszenie „chwytem huśtawkowym” - ratownicy chwytają się za ręce „zewnętrznie”, wkładając je pod siedzenie ratowanego, rękami „wewnętrznymi” po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców.

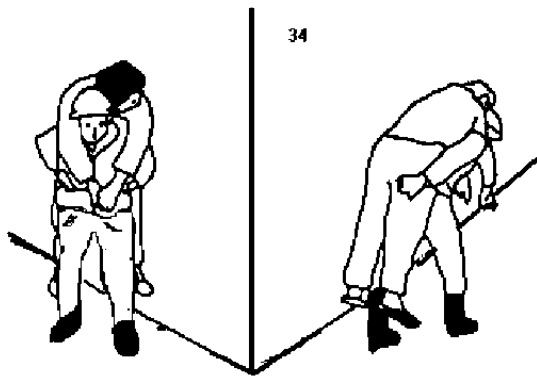
Rys. 5 Wynoszenie osób przy zastosowaniu „stołeczka” może mieć miejsce wówczas, gdy ewakuowany jest w stanie pomagać sobie rękami. Chwyt „huśtawkowy” stosuje się w wypadku ratowania osób, które doznały obrażeń jednej lub obu rąk i nie mogą trzymać się za szyję ratowników

Rys. 6 Przenoszenie „chwytem strażackim” - polega na tym, że ratowany po odpowiednim chwycie wstępnym wykonanym przez ratującego, znajduje się w poprzecznym ułożeniu - zwisając na jego barkach. Ratujący ma jedną rękę przełożoną pomiędzy nogami ratowanego, trzymając go za rękę na wysokości nadgarstka, druga ręka ratowanego zwisa swobodnie z tyłu. Ratujący ma również drugą rękę wolną i może jej użyć np. do przytrzymania się poręczy schodów, bocznic drabiny itp.

Rys. 7 Podczas przenoszenia „uchwytem tłumokowym” - ratowany zakłada ręce od tyłu przez ramiona ratownika, aby zwisały one na piersi ratującego. Ciało powinno spoczywać na plecach ratownika w taki sposób, aby nogi zwisały 15 - 20 cm nad ziemią. W określonych wypadkach ratujący przytrzymuje zwisające ręce przenoszonego. Może też czynić to ręką, używając drugiej do lepszego ułożenia i przytrzymania ratowanego na plecach lub złapania się poręczy, np. przy schodzeniu po schodach.

Rys. 8 Przenoszenie „chwytem na barana” - ratowany leży na plecach ratownika i przytrzymuje się rękami za jego szyję. Ratujący podchwytując pod kolana przytrzymuje ratowanego w ten sposób, aby środek ciężkości ratowanego znajdował się na wysokości krzyża ratującego. Ratownik, podobnie jak w wypadku chwytu „tłumokowego” jest lekko pochylony do przodu.

W przypadku małego zagrożenia (np. niewielkie zagrożenie chemiczne, ekologiczne, rozszczelnienie instalacji grzewczej w budynku itp.) ewakuację osób niewidomych należy przeprowadzić według

zasad opisanych jako „Sposoby komunikowania się z osobami z dysfunkcjami wzroku”. Asystent osoby niepełnosprawnej spokojnie wyprowadza niewidomego do bezpiecznego miejsca, bo jest na to czas.

§ 7 Postanowienia końcowe

Każdy pracownik ZCDK, niezależnie od niniejszej procedury, mając na uwadze zapisy Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, ma obowiązek okazania wszelkiej pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami z poszanowaniem ich godności.

Wykorzystano ryciny jak i informacje z Zarządzenia nr A.021.20.2023 Prezesa i Dyrektora Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 20 lutego 2023 r. w sprawie wprowadzenia Procedury obsługi i ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w Sądzie Rejonowym w Białymstoku.